

Intelligente software vangt nog geen boeven

Wilfred Simons

Leiden * Neem de volgende zin: 'Ik geef deze presentatie niet in het Engels als niemand Engels verstaat'. Wat zou een kunstmatig intelligent computerprogramma van deze mededeling vinden? Dat hangt er natuurlijk vanaf wat de gebruikers van deze kunstmatige intelligentie willen weten, maar duidelijk is dat degene die de zin opschreef, 'spanning' ervaart. Het Rotterdamse bedrijf KeenCorp beschikt over een kunstmatig intelligent computerprogramma dat in staat is om zulke gespannen mededelingen uit een grote hoeveelheid e-mails te filteren.

Mede-oprichter Marco Kooij van KeenCorp was afgelopen donderdag één van de sprekers tijdens het symposium 'E-Discovery 2019' in de Hogeschool Leiden. De organisator van het symposium was lector 'Digital Forensics & E-Discovery' Hans Henseler. Hij onderzoekt de mogelijkheden om misdaad en fraude aan het licht te brengen met behulp van digitale sporen. Iedereen, ook fraudeurs en inbrekers, laat tegenwoordig digitale sporen achter, die kunnen worden gebruikt bij de opsporing.

Interpreteren

De grote vraag is hoe de forensische ICT'ers die digitale gegevens op een juiste manier kunnen interpreteren. Intelligente software kan op verschillende manieren patronen vinden die als verdacht kunnen worden aangemerkt: door gezichtsherkenning, het kraken van gecodeerde teksten of het volgen van financiële transacties. Dit symposium legde de nadruk op het automatisch 'lezen' van teksten. Het is echter nooit een kwestie van een klik op een muis en 'bingo - daar is de dader!' Kennis van de manier waarop mensenhandelaars, drugscriminelen, malafide aannemers, bedrijfsspionnen, verzekeringsfraudeurs en belastingontduikers te werk gaan, blijft noodzakelijk. Ook moeten ze weten op welke manieren ze hun criminele geld gewoonlijk verstoppen en welke witwasmethoden

gebruikelijk zijn.

Kunstmatige intelligentie kan politie-inspecteurs, accountants, curatoren, advocaten en onderzoekers van de FIOD daarbij wel helpen. De machines zijn vooral goed in het doorvlooien van enorme hoeveelheden gegevens, zoals e-mails. Ze kunnen de verdachte mailtjes eruit vissen en de forensische onderzoekers zo helpen om hun onderzoek richting te geven.

Software leert nog

Tijdens het symposium bleek dat kunstmatige intelligentie nog volop bezig is om te 'leren'. Als 'lesmateriaal' gebruiken forensische ICT'ers vaak de database van de frauduleuze Amerikaanse energiegigant Enron, die in 2001 failliet ging. Het bewijsmateriaal waarop de top van Enron uiteindelijk werd veroordeeld, zat verscholen in 250.000 e-mails. Na inbeslagname zette het Amerikaanse OM de dataset online, waardoor de e-mails sindsdien voor onderzoekers toegankelijk zijn.

Onder meer de forensische accountants van KPMG in Amstelveen werken met de Enron-dataset om software te testen die op fraude kan wijzen. Soms kunnen programma's de e-mails al goed lezen. Ze halen verdachte e-mails uit de dataset, maar onbekend is vaak hoeveel ze niet zien. Daardoor blijft het werken met zulke software toch nog problematisch. Soms komen ze zelfs niet verder dan het uifilteren van de spam, die onvermijdelijk in zulke grote hoeveelheden e-mails verstopt zit. Toch is ook dat al behulpzaam, want in sommige datasets bestaat 65 procent van al het materiaal uit spam. En KeenCorp? Het blijkt dat werknemers die spanning voelen in hun bedrijf, eerder geneigd zijn te frauderen dan werknemers die in ontspannen bedrijven werken. Het maakt niet uit of de spanning negatief is ('jongens, wat gaat het hier goed!') of slecht ('misschien word ik ontslagen'). 'Sentimentanalyse' kan zo uitgroeien tot een instrument voor het welbevinden van een bedrijf. Het management kan er zijn voordeel mee doen.

Lector Hans Henseler leidt het symposium in.

FOTO FRANK HOYINCK